

Luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin häirintää, pyydystämistä ja johdannaisten hallussapitoa

Hakija

Toni Laaksonen / Turun yliopisto, Biologian laitos

Asia

Lupahakemus GPS-paikantimien asentamiseksi tuulihaukoille (*Falco tinnunculus*) tutkimustarkoituksessa ajalla 15.6.–15.7.2025 Varsinais-Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla sekä höyhennäytteiden ottamiseen ja hallussapitoon 15.7.2035 asti.

Hakemus

Hakija hakee lupaa tieteelliseen tutkimukseen, jossa laitetaan Sigfox-antenniverkoston avulla paikannuksia tekeviä ICARUS birds-hankkeen lähettämiä sadalle tuulihaukan poikaselle, sekä GPS-lähettämiä 20 aikuiselle, pesivälle tuulihaukkayksilölle. Lähettimien avulla seurataan, mitä linnut tekevät pesinnän ja poikasten pesästä lähdön jälkeen, milloin ja mitä reittiä ne muuttavat sekä missä ne talvehtivat. Erityisenä kiinnostuksen kohteena on, missä ja miten linnut mahdollisesti kuolevat. Kuolinsyiden tutkimus on yhteiseurooppalainen tutkimus, jota johdetaan saksalaisesta Max Planck –instituutista. Tutkimuksessa tuulihaukoille laitetaan lähettämiä yhteensä 15 eri Euroopan maassa. Suomessa tutkimusalueena ovat Varsinais-Suomi ja Etelä-Pohjanmaa. Tutkimuksessa käytetään tuulihaukkarengastajien seuraamia pönttöjä.

Tutkimuksen taustaa

Max Planck Institute of Animal Behavior on maailman johtavia lintujen muuton ja paikannintutkimuksen tutkimuslaitoksia. Instituutti on pyytänyt Turun yliopistoa osallistumaan tuulihaukkojen kuolinsyitä selvittävään yhteiseurooppalaiseen tutkimukseen ICARUS birds. Tuulihaukka on valittu yhdeksi viidestä tutkimuksen mallilajista, koska kyseessä on yleinen laji, jonka kanta on monin paikoin laskusuuntainen.

Suomessa tuulihaukkojen kanta on tällä hetkellä vakaa, mikä antaa tärkeän vertailukohdan populaatioihin, joilla menee huonommin. ICARUS birds -hankkeen tarkoitus on laittaa lähettämiä poikasille, koska niiden kuolleisuus on suurinta. Tutkimus yhdistyy hyvin viime vuonna Turun yliopistossa aloitettuun tutkimukseen, jossa selvitetään aikuisten tuulihaukkojen liikkumista, muuttoreittejä ja talvehtimista. Tutkimuksessa (poikkeuslupa VARELY/1230/2024) laitettiin GPS-lähettämiä 28 tuulihaukalle v. 2024. Niistä on lähetetty ELY:lle raportti. Raportista selviää suuri vaihtelu lintujen pesinnän jälkeisissä liikkeissä ja muuttoreiteissä. Ensimmäisen vuoden tulokset viittaavat siihen, että aiemmin tiedettyä suurempi osa Suomen tuulihaukoista talvehtii Afrikassa asti. Tämä altistaa ne monille pitkän matkan muuttolintuihin vaikuttaville ympäristömuutoksille. Aineisto on tähän päättelyyn kuitenkin vielä pieni. Hakijalla on mahdollisuus laittaa tänä vuonna 20 uutta vastaavaa lähetintä. Poikasten ja aikuisten paikannintutkimuksen yhdistäminen antaa lisäarvoa myös yhteiseurooppalaiseen tutkimukseen.

MENETELMÄT

1. ICARUS birds -hankkeen lähettämiä kiinnitetään 100:lle tuulihaukan poikaselle. Lähettimet laitetaan kaikille saman pesän poikasille. Poikasia on keskimäärin n. 4–5, joten pesiä tutkimukseen tulee 20–25. On syytä varautua kuitenkin 30 pesään siltä varalta, että joissakin suunnitelluissa pesissä on lopulta alle neljä poikasta.

Käytettävä lähetinmalli on pieni, vain 3.0 g painava, aurinkoenergiaa suoraan (ei lataavaa akkua) käyttävä ICARUS-TinyFoxSolar. ICARUS-TinyFoxSolar ei ole GPS-lähetin, vaan sen paikannukset perustuvat Sigfox-verkostoon. Paikannukset eivät ole siksi yhtä tarkkoja kuin GPS vaan kilometrien tai satojen metrien luokkaa alueesta riippuen, mutta lähetin antaa tarkkaa tietoa linnun käyttäytymisestä ja siten mahdollisesta kuolemasta.

Lähettimen asennus tehdään, kun poikaset ovat yli kolmen viikon ikäisiä ja höyhenpeitteisiä, mutta vielä pesässä. Ajankohta voidaan suunnitella etukäteen poikasten tunnetun kasvunopeuden perusteella. Lähetin asennetaan linnun selkään jalkojen ympäri tulevan teflonista tehdyn ”jalkaluupin” avulla. Tällä tekniikalla lähetin on hyvin nopea kiinnittää lintuyskilölle sopivan kokoiseksi ja kiinnitys vie vain n. viisi minuuttia.

2. Aikuisten lintujen tutkimuksessa kiinnitetään vuonna 2025 GPS-lähetin pesäpaikoilta kiinniotetuille 20 tuulihaukalle. Pesät ovat ideaalitalanteessa samoja kuin ne, joilla laitetaan poikasten lähettämiä, mutta tässä ei välttämättä aikataulullisesti onnistuta vaan aikuisia tuulihaukkoja saatetaan pyydystää myös muilta pesiltä.

Tutkimuksessa käytettävä lähetin on 5.3 g painava Interrex Mini. Tämän lähetin toimii aurinkopaneelilla, joka lataa akkua. Siinä ei ole ulkoista antennia, mikä on hyvä vahvanokkaisen tuulihaukan tutkimuksessa. Lähetin on alle kolme prosenttia n. 200 g painavan tuulihaukan painosta. Se kiinnitetään teflon-valjailla. Vuoden 2024 kokemus oli muuten hyvä, mutta hakija epäilee lähettimien peittyneen liian paljon höyhenten alle linnun selkään, minkä johdosta aurinkopaneeli ei päässyt latautumaan ja laite lähettämään paikannuksia. Tästä johtuen vuonna 2025 lähetintä nostetaan lähettimen alle liimattavan tyynyn avulla vähän (n. 5–10 mm) korkeammalle linnun selässä kuin aiemmin. Kiinnitysteniikkana käytetään joko ”selkäreppua” kuten aiemmin tai ”jalkaluuppeja” mikäli tekniikka arvioidaan Max Planck –instituutin ohjeiden perusteella paremmaksi.

3. Kaikista linnuista otetaan höyhennäyte geneettisiin ja terveydentilaa koskeviin tutkimuksiin. Poikasten osalta höyhenten DNA:ta tarvitaan myös myöhempään sukupuolen määrittämiseen. Tähän hakijalla on jo AVIn hankelupalautuksen lupa ESAVI/15854/2022. Lupaa haetaan myös höyhennäytteiden säilyttämiseen Turun yliopistolla niin pitkäksi aikaa, kuin lupa voidaan myöntää.

Tutkimusta tekevät Turun yliopiston biologian laitoksen tutkija Toni Laaksonen ja vieraileva tutkija Erkki Korpimäki (professori emeritus). Lisäksi työhön osallistuu maastoavustajia ja opiskelijoita. Lähettämiä laitetaan Korpimäen ja muiden tuulihaukkarengastajien pöntöillä Etelä-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa. Lähettämiä kiinnittävät linnuille aiemmin lähettämiä laittaneet Laaksonen ja Korpimäki koulutettujen tuulihaukkarengastajien ja tutkimusavustajien kanssa.

Lähettimien asennus sijoittuu välille 15.6.-15.7.2025, mikä on tuulihaukoilla pesintöjen pesäpoikasvaihe. Lupaa haetaan yhteensä 130 tuulihaukkayksilön valjastamiseen paikantimella siltä varalta, että osa valjastetuista yksilöistä kuolee ennen lupa-ajan päättymistä. Tällaisessa tilanteessa hakijan tarkoitus on irrottaa paikannin ja siirtää se toiselle yksilölle.

Hakija on täydentänyt hakemustaan puhelimitse 10.6.2025 ja toivonut lupa-ajan aikaistamista, koska pesintä on jo siinä vaiheessa, että paikantimia voidaan ryhtyä asentamaan heti.

Määräykset, joita hakemus koskee

Tuulihaukka on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden tahallisen pyydystämisen.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, eikä suotuisa suojelutaso tai sen saavuttaminen vaarannu.

Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun lajin yksilöiden, niiden osien tai johdannaisten hallussapito, kuljetus, myynti ja vaihtaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan tuulihaukkojen häiritsemiseen, pyydystämiseen ja GPS-paikantimien asentamiseen sekä höyhennäytteiden ottamiseen ja hallussapitoon alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa paikannuslaitteiden asentamiseen ja höyhennäytteiden ottamiseen on voimassa 15.7.2025 asti, sekä höyhennäytteiden säilyttämiseen Turun yliopistolla 15.7.2035 asti.
- 2 Tällä luvalla saa asentaa ICARUS birds-lähettimeä poikasille ja GPS-lähettimeä täysikasvuaisille tuulihaukkayksilöille yhteensä enintään 130 tuulihaukkayksilölle Varsinais-Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla. Lähettimen paino saa olla enintään 3 % tuulihaukkayksilön painosta.
- 3 Lintuja pyydystäessä, lähettimiä kiinnittäessä ja poistaessa sekä höyhennäytteitä kerätessä on toimittava rengastusluvassa mainituin ehdoin.
- 4 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 5 Toimenpiteet tulee toteuttaa niin, etteivät ne aiheuta riskiä pesinnän hylkäämisestä tai muita merkittäviä vaikutuksia tuulihaukkojen tai muiden lintulajien pesinnälle. Lisäksi toimenpiteet eivät saa vaarantaa lintujen terveyttä tai hyvinvointia. Mikäli toimenpiteiden havaitaan merkittävästi häiritsevän lintujen pesintää tai on vaarana, että lintu vahingoittuu, on toiminta lopetettava välittömästi.
- 6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä ja hallussapitopaikassa (esim. puhelimessa) ja pyydetessä lupa on esitettävä.
- 7 Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetuilla luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa erikseen hakea lupaa poiketa näiden alueiden rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on alueellinen ELY-keskus ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
- 8 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 9 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 10 Luvan käytöstä tulee raportoida seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon

(kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/3358/2025 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä 1) kiinnitettyjen lähettimien määrät, kiinnitysajankohdat sekä pyydystyspaikat, 2) tieto toimenpiteiden keskimääräisestä kestoista yksittäisellä linnulla ja 3) arvio toimenpiteiden vaikutuksesta tuulihaukkojen pesintään ja selviytymiseen. Lisäksi raportissa tulee esittää tietoja seurannan onnistumisesta.

- 11 Hakijan tulee pyydettäessä luovuttaa paikannusaineisto Varsinais-Suomen ELY-keskukselle tutkimus- ja suojelutarkoitusta varten. ELY-keskus voi harkintansa mukaan luovuttaa materiaalia kolmansille osapuolille em. tarkoituksessa.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

Tutkimuksen tavoitteena on seurata, mitä linnut tekevät pesinnän ja poikasten pesästä lähdön jälkeen, milloin ja mitä reittiä ne muuttavat sekä missä ne talvehtivat. Erityisenä kiinnostuksen kohteena on, missä ja miten linnut mahdollisesti kuolevat. Tutkimuksella tavoitellaan tietoa ympäristötekijöistä, joille pitkän matkan muuttolinnut altistuvat. Tietoa voidaan hyödyntää suojelutoimia suunniteltaessa.

Käytettävissä ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, jolla vastaava tietoa saataisiin tutkimuskäyttöön. Lähettimien käyttäminen on kattavin ja tarkin tapa saada tietoja tuulihaukan muuttoreiteistä ja muuttoon liittyvästä kuolleisuudesta muihin menetelmiin verrattuna.

Luvan mukainen paikantimien asentaminen ei heikennä tuulihaukan suotuisaa suojelutasoa, sillä luvan mukaisten toimenpiteiden ei katsota aiheuttavan yksilöille pysyviä haittoja. Lupaehtojen mukaisesti tutkimuksella ei saa myöskään vaarantaa tuulihaukkojen tai muun linnuston pesintää.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelit 10

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §, 63 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Tutkimuksen suorittaminen on riippuvainen pesäpoikasvaiheesta, ja oikea aika lähettimien asentamiseen on jo meneillään. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen.
Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä
asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Saija Porramo ja ratkaissut
yksikön päällikkö Olli Mattila.

Liitteet

Valitusosoitus

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/3358/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/3358/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Porramo Saija 12.06.2025 16:17

Ratkaisija Mattila Olli 12.06.2025 17:27

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Yleistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä ilmoituksen julkaisemisesta viranomaisen verkkosivuilla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20101 Turku

Puhelin: 029 56 42410

Telefax: 029 56 42414

Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

(yleistiedoksianto)